

નમસ્કાર ગાંધીનગર

પમરાટ શાળા ન ઇસ કી ખતો ન પાયે ચાલે જાન ભલે હી ખતે વિશ્વ વિન્ય કર કે દિખલાયે તબ હોવે પ્રહા પૂર્ણ હમારા ઝંડા ઉચા રહે હમારા..!

પાયેય - રમેશ ૬૬૬૨

ઝંડા ઊંચા રહે હમારા..

કહેવાય છે કે દરેક માણસમાં પોતાની જન્મભૂમિ માટે જન્મજાત લગાવ હોય છે. એ પોતાની ધરતીને ચાહે છે. દેશપ્રેમ એ પણ માણસ જેનો એક ઉત્કૃષ્ટ ભાવ છે. શહેરમાં રહેતો કોઈ શ્રીમંત હોય કે દૂર ગામડામાં વસવાટ કરતો કોઈ ભોળો ગ્રામ્યજન દેશભક્તિ એના લોહીમાં આયોગ્ય વહેતી હોય છે. કવિ, પ્રેમી અને દેશભક્ત જન્મતા હોય છે. એ માટે કોઈ શિક્ષણ કે તલીમ ના હોય. આપણે દેશ આવા અનેક ગૌરવશાળી દેશભક્તોની પૂજ્યભૂમિ છે. નાનપણમાં અમારા નાનકડા ગામની એક એરડાની શાળામાં જ્યારે ધ્વજવંદન થતું ત્યારે સમૂહમાં ગવાતું ઝંડા ઉચા રહે હમારા. એક ગજબ ખુશ્મીનો અનુભવ કરાવતું.

આપણે જાનની સૌથી મોટી લોહશાહી છીએ. આપણું બંધારણ એ એનો પ્રાણ છે. ગણતંત્ર દિવસની એક ભવ્ય પરંપરા છે. સ્કૂલ, કોલેજ સહિત અનેક જાહેર કાર્યક્રમો થકી એની ઉજવણી થતી રહે છે. પંદરમી ઓગસ્ટ એ આપણો આઝાદી દિવસ છે. અત્યારે 'આઝાદી કાર્યક્રમ અમૃત મહોત્સવ' એ નામે વિવિધ પ્રકારે ઉજવણી પણ ચાલી રહી છે. છવ્વીસ જાન્યુઆરી એ ભારતનો બંધારણીય દિવસ છે. એ દિવસે ભારતનું સંવિધાન અમલમાં આવેલું. આ બંને આપણા સૌથી મહત્વના રાષ્ટ્રીય તહેવારો છે. લોકો સ્વયંભૂ એમાં જોડાય છે. ધ્વજવંદન કરે છે. લોકોમાં દેશપ્રેમ સહજ હોય છે.

બંધારણના આમુખમાં લખેલું છે એમ એ દિવસથી આપણે પ્રજાસત્તાક રાષ્ટ્ર બન્યા છીએ. પ્રજાસત્તાક એટલે? ' જે રાજ્યના વડાનો હોદ્દો વંશપરંપરાગત રીતે ભરવાનો ન આવતો હોય તેને પ્રજાસત્તાક/ગણતંત્ર રાજ્ય કહેવાય. એમાં રાજનૈતિક સાર્વભૌમિક લોકોનું હોય. કોઈ વિશેષાધિકાર ધરાવતો વર્ગ ના હોય. અને તમામ જાહેર હોદ્દાઓ દરેક નાગરિક માટે ક્રોઈપણ પ્રકારના ભેદભાવ વગર ખુલ્લા મુકાયા હોય.' આપણે દેશ અનેક વરસોની યાત્રાના અવહેલના અને સંઘર્ષો પછી ૨૬ જાન્યુઆરી ૧૯૫૦ના રોજ પ્રજાસત્તાક દેશ બન્યો. એ આપણા ઇતિહાસનું ગૌરવશાળી પ્રકરણ છે.

આપણે વિવિધતામાં એકતા ' શબ્દો વારંવાર સાંભળીએ છીએ. એ આપણી ઓળખ પણ છે. ભરેભર એ શું છે? ભારતમાં એનો અર્થ એ છે કે આપણે ત્યાં ધર્મ, જાતિ, રીતરિવાજ, પહેરવેશ, ભાષા, એમ દરેકમાં પારવાર વિવિધ છે. છતાં એ બધાનો એક વચ્ચે ભારતીય તરીકેની આપણી જે ઓળખ છે એ એકસમાન છે. આટલા વિશાળ દેશમાં આપણને એકતાની દોરશી બાંધી રાખનાર જે ચીજ છે એ આપણે દેશપ્રેમ છે. રાષ્ટ્રીય તહેવારો અને એનો ઉત્તમ આપણી એ ઉર્મિઓના ઘડકાર જેવો હોય છે. આ તહેવારો આપણને એ શીખવે છે વિવિધતા વચ્ચે પણ 'એક ભારત' નેક ભારત'ના મંત્ર સાથે આપણે સાથે જીવવાનું છે. લોકશાહીનો સૌથી મહત્વનો ગુણ છે અન્યાય વિચારને પણ અટકાવ આપવો. ગાંધીજી કહેતા કે 'આપણે જે બીજા પક્ષને સાંભળવા તૈયાર જ ના હોઈએ તો લોકશાહીની ઉત્કૃષ્ટ શક્ય જ નથી.' નાગરિક માનની સમાનતા એ જેમનો જીવનમંત્ર હતો એવા ડૉ.ભાષાસાહેબ આંબેડકર બંધારણના ધરવાણા હતા. કાયદાનું શાસન એ આપણા બંધારણનો આદર્શ છે. સદીઓની ગુલામી અને પરતંત્રતા પછી આઝાદીનો સૂર્ય ઉઠ્યો હતો. આપણા માટે એ આઝાદીની ટકાવી રાખવી એ જ મોટી ચિંતા હતી. બંધારણના ધરવાણાઓએ આકાંક્ષા અને પ્રયત્ન પુરુષાર્થ થકી જાનતાના મહાન દસ્તાવેજ જેવું બંધારણ ધરી આપણી સ્વતંત્રતાને અખંડ રાખવા માટેની એક જબરજસ્ત વ્યવસ્થા આપી. ગણતંત્ર દિવસે એ પુણ્યશાળી પૂર્વજોને આપણે પ્રેમપૂર્વક યાદ કરીએ એ આપણી કરજ છે.

લોકશાહી એટલે લોકોનું લોકો માટે અને લોકો થકી ચાલતું તંત્ર. એમાં દેશના તમામ નાગરિકોને સમાન ગણી એમના વિકાસ અને માનવીય ગૌરવ માટે તમામ પ્રયત્નો કરવામાં આવે છે. લોકોને મુળભૂત અધિકારો આપવામાં આવ્યા છે. એના જાન માટે કાનૂની ઉપાયો અને સ્વતંત્ર ન્યાયાલયો છે. લોકશાહી આપણને ઘણું આપે છે. સામા પક્ષે નાગરિક તરીકે આપણી તરફથી કેટલીક કરજો પણ અપેક્ષિત છે. કોઈકે સાચું કહ્યું છે કે 'દેશ નામારા માટે શું કરે છે એ ના વિચારો તમે દેશ માટે શું પ્રદાન કરો છો એ બાબત મહત્વની છે'. આજના ગણતંત્ર દિવસે જો આપણા દેશને કોઈ તાતી જરૂરિયાત હોય તો એ છે નાગરિક ધર્મની. દેશનો પ્રત્યેક નાગરિક જે પોતાના ભાગે આવતી જવાબદારી જો દેશપ્રેમની રીતે નિભાવે તો વિવિધતામાં દીપ્તિ ઉઠતી આપણી એકતા વિશ્વ માટે પણ પથદર્શક બની શકશે...

વ્યૂહાત્મક રાજકીય અભિગમ અનિવાર્ય

આજે દેશના ગણતંત્ર પર્વે પણ વિશ્વવ્યાપી મહામારીની જ વાત માંડવી પડે તે ગમે તે નહીં, છતાં એક કઠોર વાસ્તવ સામે આંખમિચામણ કરવાં પણ ઉચિત નથી. મહામારી સંદર્ભે દુનિયાની ચિંતા કરનારા ડબલ્યુ.એચ.ઓ.ના વડાએ ફરી એકવાર ટકોર કરી છે કે ઓમિકોનને કોરોનાનો અંતિમ અધ્યાય માનવાની ભૂલ કરવા જેવી નથી. હજી નવા વેરિયંટ આવી શકે છે. ભારતમાં જ એક નવો વેરિયંટ દેખાયો છે. આફ્રિકાની ગરીબ પ્રજામાં બહુ જ ઓછું રસીકરણ થયું છે. જ્યાં સુધી દુનિયાની સિત્તેર ટકા પ્રજાને રસી નહીં મળી રહે ત્યાં સુધી મહામારીને નીકળી શકશે નહીં. ઓમિકોનની ઘાતક ક્ષમતા આંછી છે એ બદલ પ્રભુનો પાડ માનવો રહ્યો. નહીંતર ડેલ્ટા વેરિયંટની સરખામણીમાં એની ફેલાવાની શક્તિ તો ઘણી વધારે છે. દુનિયાના ઘણા દેશોમાં અને ભારતમાં એણે સપાટો બોલાવી દીધો છે પરંતુ મૃત્યુ આંક એટલો

નીચે રહ્યો છે કે લોકો એને અળગણવા લાગ્યા છે. કોરોના પ્રોટોકોલથી આખી માનવજાત ત્રાસી ગઈ છે. એથી સરકાર ગમે આંખમિચામણ કરવાં પણ જનતા તો બેફામ બનીને એની ઓરિજિનલ ગતમાં આવી ગઈ છે. ભારતમાં ચૂંટણી ટાણે જ મુકાયેલ રેલીઓમાં પ્રતિબંધને વિપક્ષો સરકારની સાજિશ ગણવા લાગ્યા છે. ચૂંટણીપંચને ખીસામાં રાખીને શાસન ચલાવતી કેન્દ્ર સરકારના મોવડીઓ સમયસર ચૂંટણી રેલીઓ કરી દઈ નિરાત અનુભવે રહેવાનું સુધી મહામારીના ડડપાયા છે. ઉદર બિલાડીની આ રમતમાં આખરી સ્મિત તો બિલાડીના જ કિસ્મતમાં લખાયેલું હોય. ઈવીએમ સહિતના ઉપાયો કરવામાં 'બિલાડી દા કોઈ જવાબ નહીં!' ખેર, કહેવાય પ્રજાની સત્તા, વાસ્તવમાં સત્તા તો સત્તાધારી રાજકીય પાર્ટીની જ

રહે છે. નહેરુ-ઈંદિરા પછી હવે એ નરેન્દ્ર મોદી હસ્તક આવી છે અને પ્રશાંત કિશોર જેવા ચૂંટણી વ્યૂહકાર જાણે છે કે કોંગ્રેસ કે વિપક્ષો ગમે તેટલું જોર કાઢશે તોય આ ફેંકટર વર્ષો સુધી ભારતીય રાજકારણ પર હાવી રહેવાનો છે. દરમિયાન યુકેન અને રશિયા વચ્ચેનો તણાવ પરાકાષ્ટાએ પહોંચ્યો છે. યુકેન એક સમયે ચુએસએસઆર - સોવિયેટ રિપબ્લિકનો ભાગ હતું. રશિયન નેતા ગોર્બાચોવની ઉદાત્ત વૈશ્વિક નીતિને પરિણામે એ સ્વતંત્ર રાષ્ટ્ર બન્યું છે અને વિપક્ષો ઊંઘતા ડડપાયા પોતાના પિઠુ જ શાસન કરે એમ ઈચ્છે છે. અમેરિકાએ ચતુરાઈપૂર્વક સોવિયેટ રશિયાને ખંડિત કરી નાખીને એને સાંપડેલી મહાસત્તાની ઓળખ ભૂંસી નાખી હતી. એ ડંખ રશિયાના સ્વોચ્ચ નેતા પુનિત વીસરી શકતા નથી. એમને યુકેન

સામે તો પો તાકી છે એથી અમેરિકા ગિરાચા છે. યુરોપનાં મિત્ર રાષ્ટ્રો પણ યુકેનની સંપ્રભુતા પર રશિયાનો હસ્તક્ષેપ સહન કરવા તૈયાર નથી. રશિયા યુકેનને બગલબચ્ચું બનાવી દેવા કૃતસંકલ્પ છે. એમાં એને ચીનનો પણ છપો સહકાર મળી રહે એમ છે. અમેરિકાને પડકારવાના મુદ્દે બેઉ પાડોશી રાષ્ટ્રો યુદ્ધની સ્થિતિમાં એક થઈ જાય એવી શક્યતા છે. અમેરિકાના વયોવૃદ્ધ રાષ્ટ્રપતિએ યુકેનને લશ્કરી સહાયની ખેપો મોકલી આપી છે અને યુકેનની સરહદો પર આવેલ યુરોપના દેશોમાં સૈનિકો રવાના કર્યા છે. સાર્વભૌમ રાષ્ટ્ર તરીકે ભારત માટે વર્તમાન ત્રણે મહાસત્તાઓ અમેરિકા, ચીન અને રશિયા સાથે ડિપ્લોમેટિક સંબંધો ટકાવી રાખવા હોવા છતાંય એથી જ કદાચ ચીને ભારતીય સરહદમાં બાંધકામ શરૂ કરી દીધું હોવા છતાં મોદીએ ચુપકીદી સાધેલી છે.

તંત્રીસ્થાનેથી..

દેશના યુવાનોમાં જ્યાં સુધી આવી દેશદાઝ છે ત્યાં સુધી આ દેશને વિશ્વ ગુરુ બનતાં કોઈ રોકી નહી શકે..

૨૬, જાન્યુઆરી નો પ્રજાસત્તાક પર્વ નો દિવસ હતો. તેના માટે આજ ના દિવસ નું ખુબ મહત્વ હતું તેને પિતા ની યાદ આવી. ૨૬ ૧૯૭૧ ના ભારત-પાક યુદ્ધ ના એ દિવસો, સરહદી બનાસકાંઠા ના અંતરીયાળ કચ્છ ના રણ ની કાંધી એ આવેલ સાંતલપુર તાલુકા નું વારાહી ગામ. સાંજ થતાં જ અંધારપટ છવાઈ જાય. કાન ફાડી નાખે તેવા અવાજો કરતાં મીંગ, સુપર સોનીક વિમાનો નો કાફલો ધસી આવે ત્યારે શ્વાસ થંભી જાય અને હલ ધબકારો ચુકી જાય, આંખો અંજાઈ જાય એવી સર્ચ લાઈટ નો ઝબકારો થતાં ભલભલા નું શરીર કંપી જાય એવો કપરો સમય હતો. લશ્કર માટે દારુગોળો, અસ્ત્ર શસ્ત્રો અને ખાદ્ય પુરવઠો પહોંચાડનારી ધોરી નસ સમાન એક માત્ર રેલ્વે લાઈન આ વિસ્તાર માંથી પસાર થાય તેને જ તોડી નાંખવા માં આવે તો પ્રક્રિસ્તાને ના હાથવેળે માં પોતાની જીત દેખાય એ સ્વાભાવિક હતું. તેવા સમયે આ રેલવે લાઈન ને સાવવવા અને બચાવવા ની જવાબદારી વારાહી ઘાણા

ના પોલીસ અમલદાર ઈશ્વર લાલ જોશી ને સોંપાઈ હતી. સાથે ચાર સિપાઈઓ ને લઈ આકાશી આકૃત સામે રાત દિવસ ઝડપે તેમાં એક રાતે ત્રણ વિમાનો એકસામટાં ખુબ નીચે થી પસાર થયાં તેમાં થી સર્ચ લાઈટ ફેંકતાં રેલ્વે ના પાટા વિજળી ના તેજ લીસોટા જેવા ચમકી ઉઠયા. એટલે ઈશ્વર લાલ સાબઠા થઈ ગયા. વિમાનો નીચે આવી બોમ્બ ફેંકે એટલે મોત નક્કી જ હતું. ફરી વિમાનો પાછા આવે ત્યારે તેના પર ગોળીબાર કરવાનો પાકો મનસુબો કરી સચોટ નિશાન તેને જ તોડી નાંખવા માં આવે તો પ્રક્રિસ્તાને ના હાથવેળે માં પોતાની જીત દેખાય એ સ્વાભાવિક હતું. તેવા સમયે આ રેલવે લાઈન ને સાવવવા અને બચાવવા ની જવાબદારી વારાહી ઘાણા

કરવા નું નક્કી કરી લીધેલું તેમાં મીનમેખ કરી રીતે થાય. વિમાનો પરત આવતા હુમલા ને ઈરાદે ખુબ નીચે આવતાં જ ઈશ્વર લાલ તૈયાર જ હતા. તેમણે જરાય વિલંબ ન કર્યો. ધડામ, ધડામ ગોળીબાર થયો ને દુશ્મન નાં વિમાનો હુમલો કર્યા વગર જ ઉભી પૂંછડી એ ભાગ્યાં તો પણ એક વિમાન ને ગોળી વાગી જ ગઈ અને તે પોતાના દેશ ના એક ગામડા પર પડ્યું. યુધ્ધ પુરુ થયા બાદ પાલનપુર ડી. એસ. પી. ને દિલ્હી થી સંદેશો મલ્યો. વારાહી પાસે થી પસાર થતી રેલ્વે લાઈન ને બચાવવા નું અને દુશ્મન ના વિમાન ને જમીન દોસ્ત કરવા નું બહાદુરીભર્યું કામ કરનાર જવાંમદ નું નામ મોકલ્યો. તે હતા. પોલીસ અમલદાર ઈશ્વર લાલ જોશી. રાષ્ટ્રપતિ ના હસ્તે તેમનું સમર કરવા ચંદ્રક થી બહુમાન થયું. આજે પરેડ

નવાં કલેવર નટવર હેડાઉ

જોઈ નયન ને પિતાની યાદ આવી ગઈ. તેણે કબાટ માં સાચવી મુકી રાખેલો ચંદ્રક કાઢી જોવા લાગ્યો. તેનો યમકાટ હજુ એવો ને એવો જ છે નયન ને પોતે એક પ્રતિભાશાળી પિતા નો પુત્ર હોવા નો ગર્વ થયો જેણે પોતા ના જાન ની પરવા કર્યા વિના દેશ ને ખાતર એક એવું સાહસ કર્યું જેની વાત કરનાર ને પણ ગર્વ અનુભવાય દેશ ભક્તિ નો માહોલ આજે પણ એવો જ છે. દેશ માં કોરોના ની ત્રીજી લહેર તરખાટ મચાવી રહી છે ત્યારે સંક્રમિત થતા હોવા છતાંય અનેક પોલીસ કર્મચારીઓ, ડોક્ટર્સ, નર્સિંગ સ્ટાફ કોરોના વોરિયર્સ તરીકે જે સેવા કરી રહ્યા છે તે પણ રણ મોરચે લડતા સૈનિકો ની બહાદુરી થી જરાય કમ નથી. નયન વિચાર કરતો હતો ત્યાં તેનો ફોન રણકચો ટ્રીન... ટ્રીન... તેણે ફોન ઉપાડ્યો ઈમરજન્સી સેવા માં જવાનું હોવાથી તે તૈયાર થઈ નીકળી પડ્યો. દેશ ના યુવાનો માં જ્યાં સુધી આવી દેશદાઝ છે. ત્યાં સુધી આ દેશ ને વિશ્વ ગુરુ બનતાં કોઈ રોકી નહી શકે..

‘શાર્ક ટેન્ક’ - વ્યવસાયલક્ષી મનોરંજનનો કાર્યક્રમ

અત્યારે વિવિધ ચેનલ્સ પર જે પ્રકારના કાર્યક્રમો આવે છે એમાં મોટા ભાગના કાર્યક્રમો કે ધારાવાહિક કે સામાજિક અને સાસુ-વહુની લડાઈ, ચમત્કાર, ભૂત-પ્રેત, ધાર્મિક કે પૌરાણિક વિષયોને લગતા હોય કે શિત્તિવાર અને રવિવારે આવતાં સંગીત કે ટેલેન્ટ હન્ટના કાર્યક્રમોમાં પણ હવે કશું નવું આવતું નથી. ટેલેન્ટ હન્ટના નામે શ્વાસ અદ્ધર કરી દે એવા કરતબો જોવા મળે છે. આ પ્રકારની સ્થિતિમાં કશુંક નવું જોવા-જાણવાની ઈચ્છા ધરાવનાર માટે ‘શાર્ક ટેન્ક’ કાર્યક્રમ જોઈ શકાય એમ છે. આમ તો આ કાર્યક્રમ વ્યવસાયને લગતો છે. કોમર્સમાં કે બિઝનેસમાં જેને રસ પડતો હોય એ લોકો આ કાર્યક્રમ વધુ સારી રીતે માણી શકે એમ છે. ‘આંત્રપ્રિન્સિપલ્સ ઓફ આ શબ્દ પહેલા બહુ જાણીતો નહોતો કે ‘સ્ટાર્ટઅપ’ ઈન્ડિયા જેવો શબ્દ પણ બહુ પ્રચલિત નહોતો પણ થીમે ધીમે ‘સ્ટાર્ટઅપ’ શબ્દ

પ્રચલિત થયો અને હવે નાના-મોટા વ્યવસાયો એ અંતર્ગત ચાલે છે. વ્યવસાયના મંત્રે કશુંક નવીન કરવા લાગતા હોય એમને માટે ‘શાર્ક ટેન્ક’ કાર્યક્રમ રસપ્રદ બની રહે એમ છે. આ પછી છે તો એક ‘રિયાલિટી શો’ જ પણ અહીં અણધાર્યાં વળાંકો કે ચમત્કાર કે શ્વાસ અદ્ધર કરી દે એવું કશું જ નથી છતાં એ જોવામાં રસ શા માટે પડે છે? કહેવાનું સ્થૂળ મનોરંજન પણ આ કાર્યક્રમમાં નથી કે નથી એવું કશું ગ્લેમરનું તત્વ પણ એક કલાકનો આ કાર્યક્રમ એની રજૂઆત અને એકદમ ચોક્કસ દૈનિકોણને કારણે જુદો તરી આવે છે. આજથી દસ વર્ષ પહેલા ‘લેન્સ કાર્ટ’, ‘શાદી ડોટ કોમ’, ‘સુગમ કોસ્મેટિક્સ’, ‘બોટ’, ‘ભારત’ વગેરેના નામથી આપણે જાણતા નહોતા પણ હવે આ નામો એક બ્રાન્ડ બની ગયા છે. આ બ્રાન્ડના અધિકારીઓ આ કાર્યક્રમમાં તટસ્થ રીતે નવા આઈડિયાઝ લઈને આવનારા લોકોનું મૂલ્યાંકન કરે છે. નવો

આઈડિયા લઈને આવનાર વ્યક્તિને એ આઈડિયા કેવી રીતે આવ્યો, અત્યારે એના વ્યવસાયની હાલત કેવી છે, કોરોનાકાળમાં વ્યવસાય કેવી રીતે ચલાવ્યો, જે તે વ્યક્તિ કેટલો નફો કરે છે, એના વ્યવસાયમાં કેટલા સુધારા જરૂરી છે, એનું માર્કેટિંગ કેવી રીતે થઈ શકે વગેરે પ્રશ્નો દ્વારા ઝીણવટપૂર્વક છણાવટ કરવામાં આવે છે. આવનાર વ્યક્તિ કે જૂથના આઈડિયામાં રસ પડે છે એ અધિકારી પછી એને ઓફર આપે છે વધારે રોકાણ માટે અને એના નફામાં કેટલી

મનોરંજન દવળિલ પારેખ

ભાગીદારી રહેશે એ પણ જણાવે છે. સામે પેલી વ્યક્તિને એ ઓફર પસંદ આવે તો બંને વચ્ચે ડીલ થાય છે અથવા વ્યક્તિ પોતે સામે બીજા ઓફર આપે છે. આમ, સાદી ભાષામાં કહીએ તો અધિકારી અને વ્યક્તિ વચ્ચે ભાવ-તાલ થાય છે અને પછી કોઈ એક બિંદુએ બંને વચ્ચે ડીલ નક્કી થાય છે. હા, બધા જ આઈડિયાઝની ડીલ નક્કી થાય છે એવું પણ નથી, અસ્વીકાર પણ થાય છે. એકદમ કડક શબ્દોમાં આવનાર વ્યક્તિને ન ગમે એવા શબ્દોમાં એની પ્રોડક્ટ અને આઈડિયાને નકારવામાં પણ આવે છે. ટૂંકમાં, ગ્લેમર વગર અને વ્યવસાયમાં જેને સમજ છે અથવા જે વ્યાવસાયિક સમજ કેળવવા માગે છે અને આગળ વધવા માગે એ નામ માટે ‘શાર્ક ટેન્ક’ એક મનોરંજનની સાથે સાથે કશુંક નવું જાણવાનો કાર્યક્રમ ચોક્કસ છે. અહીં કહેવાની જરૂર છે કે આ કાર્યક્રમ પણ વિદેશના કાર્યક્રમથી પ્રેરિત છે!

‘પારિવારિક પ્રશ્નોની જડીબુઢી શોધવામાં જિંદગી આખી નીકળે, અને મળી જો જાય તો વગર પીધે ઈલાજ મળે એમ પણ બને’...

કેટ કેટલાં પ્રશ્નો અને ઉથલપાથલ છે આપણાં જીવન માં. દરેક એવાં નાના નાના કામ કરવામાં આપણે સંઘર્ષ કરતાં હોઈએ છીએ. અને આજ રોજ બરોજના કામ બીજા જીવ, હા માનવ જાતિ સિવાયના બીજા જીવ જે એ દરેક પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે આસાનીથી જે આપણે પણ કરીએ છીએ, પણ સંઘર્ષ અને તણાવ થી. રોજ ઉઠવું, સુઈ જવું, રહેઠાણ, પાણી, ખોરાક એ બે બાળકો. આ બધી પ્રક્રિયા પશુ પક્ષી અને બીજા સાવ નાના કંદના જીવ પણ કરે છે. જીવે છે, મરે છે અને આ પૃથ્વી ગ્રહ આવાઓ આનંદ ઉઠાવે છે. પણ આપણી પાસે માત્ર આ બધી પ્રક્રિયા માટે સંઘર્ષ અને ગુસ્સો છે. ક્યાંક ખુશીઓ રહી જ નથી. શા માટે જોડે રહીને પણ આપણે પક્ષીઓ જેમ આનંદ ઉઠાવી શકતા નથી. એમ પણ બને કે આપણે આખી જિંદગી જે સંઘર્ષ કરી મેળવી લઈએ એ મળ્યા પછી આપણે આનંદ ઉઠવાવા આપણે રહીએ પણ નહિ. તો શા માટે રોજ બરોજની ક્રિયામાં આપણે આનંદ ઉઠાવતા નથી. આપણને સલાહ જોઈએ છે. ક્યારેય જોયું પક્ષીઓ એ ટૂંનીંગ લીધી હોય, એકરૂટા કલાસ કર્યા હોય. બસ એતો સાથે લઈને કમ બધું ઉડાન ભરે છે, આકાશમાં. અને એક પાછળ એક બધાં જાણે કોઈ ડિઝાઈન બનાવતા હોય એમ ઉડ્યા કરતાં હોય છે પોતાની મસ્તીમાં. એમને કોણ સલાહ આપતું હશે કે આમ ઉડો, પહેલા ડાબી પાંખ પછી જમણી, સામે જોઈ રહો. સીધા. નીચે કેમ જોવાનું નહી. શું સલાહ કામ આવે? આપણે સૌ સલાહ આપવામાં માહિર હોઈએ છીએ. આપણે આપણા મનની વાત સાંભળતા જ નથી. બીજાં કહે, એમ કરવાનું. એમ પણ બને કે તમને જે સલાહ આપે છે, એ પણ બીજાની સલાહ થી ચાલતાં હોય. સારી નસરી પરિસ્થિતિ આપણે ઊભી કરીએ છીએ.

પણ છતાં, પરિસ્થિતિ જેના પણ હાવી હોય એ જ જાણે. સલાહ આપનાર આપીને જતા રહે છે, અમુક વાર મોટાભાગની સલાહ વાલિયાત જ હોય છે. ખાસ કરીને દોસ્તો દ્વારા આપવામાં આવતી સલાહ ટોપ લેવલની હોતી નથી. પણ ઉપયોગી જરૂર નીવડી જાય છે. બે ઘડી રિયલ પ્રોબ્લેમ ભૂલવાડારી. પ્રશ્ને કેટલા ઉદભાવે છે જીવનમાં. અને જવાબ આપણી આસપાસ જ હોય છે, આપણી પાસે અથવા આપણામાંથી કોઈક પાસે હશે જ. દિનપ્રતિદિન આપણું જીવન યંત્રવત્ બની રહ્યું છે. થોડી થોડી વાતમાં ખુશી તો થોડીવારમાં મૂડલેસ થઈ જવાય છે. આમ જોવા જઈએ તો નાની નાની વાતે આપણને ગૂંચલ સર્ચ કરવાનું મન થાય છે. પરંતુ ગૂંચલ દરેક સમસ્યાનો જવાબ નથી. સમસ્યા એટલે શું? જો પરિસ્થિતિ આપણી મરજ મુજબની ના હોય તો સમસ્યા કહેવાય. સાચું ને... તો પરિસ્થિતિ આપણી મરજ મુજબ સર્જાય એ માટે શું કરવું? શુ આ શક્ય ના બિલકુલ નહી. તો શું કરી શકાય? શું આપણે પ્રશ્નો પૂછીને જવાબ મેળવી શકીએ એકબીજાના હમદર્દ બની શકીએ. શું સુખ, ચેન હાથવગુ જ છે. To forgive is super - human તો પોતાના માટે શું? બંધું જતું જ કરવાનું? આવો ઘૂંટાઈને જીવ્યા કરતા આપણે પ્રશ્નો પૂછીએ અને જવાબ મેળવીએ એકબીજા થકી. ચાલો નક્કી કરીએ અને જડી બુઢી મેળવીએ. પણ ક્યાંથી. આપણી આસપાસ થી. દરેક પ્રશ્નો જવાબ આપણી વચ્ચે, આપણી આસપાસ જ હોય છે. આ પશુ પક્ષી આપણને ઘણું શીખવાડી જાય છે. સંઘર્ષ કર્યા વગર એ દરેક ક્રિયા કરે છે, જે આપણે પણ કરીએ છીએ.

આપણી એમની જેમ ટોળામાં રહી શકતાં નથી. અને આપણી સાથે રહેતા સભ્યોના વિચારો એક સરખા હોતા નથી. આપણા વિચારો બધા અપનાવે એવું આપણે ઈચ્છીએ છીએ. તે સામેવાળા પણ એવું જ વિચારતા હશે ને. બધાં ને બધું જ શ્રેષ્ઠ જોઈએ છે. જોમાત્ર સારી જ વસ્તુથી જ જીવનનો આનંદ મળતો હોત તો પ્રભુ કારાવાસમાં કેમ જન્મ લેત? એમની પાસે મહેલ હોત જ. એ પરિસ્થિતિ પલટાવી શક્યા હોત. એમને કોણ રોકવાનું હતું? પ્રભુ મોડા જન્મી શક્યા હોત... અથવા સમયને રોકી શક્યા હોત. બધું એમના હાથમાં હતું ને. પરંતુ એક ચોક્કસ ધ્યેય માટે. અમુક સવાલોના ચોક્કસ, સચોટ જવાબ માટે જ. શ્રી રામ ચોદ વર્ષનો વનવાસ કેમ સ્વીકારત? સવારે તો રાજગાદી જ મળવાની હતી. અહીંયા પણ પ્રભુ સમયને રોકી શક્યા હોત. આપણને તો સરકારી નોકરીમાં બદલી આવવાની છે.. નજીક જ રહેવું છે. આટલી મોટી પૃથ્વીમાં આપણે જાતે જ અમુક જગ્યા પોતાના માટે રિઝર્વ કરી દીધી. શા માટે આખી દુનિયા ખુંદવી નથી. અલગ જગ્યા, અલગ માહોલ, અલગ પાવાનું અલગ ભાષા, અલગ પહેરવેશ. કેટલી મજા આવે, પણ આપણને એક જ બીભામાં ઢળેલા રહેવું છે. આનંદ ક્યાંથી મળે એ જોવું જ નથી. જાણે આપણે તો ઉત્તમ જીવ છીએ. એટલે આ કુંડાળામાંથી ખસેડવામાં આવે નહીં એવી પ્રાર્થના શરૂ કરી દઈશું. અને એ પણ પ્રભુને જેઓએ પોતે જ કેટલી જગ્યા બદલી છે. મથુરા, દ્વારકા, ગોકુળ, વૃંદાવન... હસ્તિનાપુર..

એમ પણ બને... પાણલ અમિત